

Fedra arriba al Romea amb Sergi Belbel i Emma Vilarasau

January 21, 2015, Posted in [Estrenos](#), [Inicio](#) Comments: [No comments](#)

Fedra, el clàssic francès de **Jean Racine**, arriba al **Teatre Romea** sota la traducció i la direcció de **Sergi Belbel** i amb un repartiment de luxe encapçalat per **Emma Vilarasau**. També actuen en el projecte **Mercè Sampietro**, **Lluís Soler**, **Xavier Ripoll**, **Jordi Bonacolocha**, **Queralt Casasayas** i **Gemma Martínez**. Es tracta de la segona producció de la temporada del Romea després de [Desde Berlin](#).

Fedra

Partint dels clàssics d'Eurípides i Sèneca, Racine va escriure al segle XVII aquest text sobre el “desig il·lícit” de la protagonista cap a una persona equivocada: el fill del seu marit. Així ho indica Belbel, i també és ell qui recalca que aquest sentiment és, com en tota tragèdia, inevitable. “Penseu en les vegades que us heu enamorat a la vida. Hi ha hagut voluntat? No. La voluntat ha vingut després” afirma. Aspectes irracionals com el desig i la culpa es converteixen aquí en “un monstre devorador” i fan de la peça un “cim del teatre clàssic francès” ja que, en paraules del director, “és una obra que no té temps i que no té espai”.

L'obra “parla del desig”, diu Vilarasau, “però jo crec que parla més de la culpa. La culpa, quan s'apodera d'una persona, arriba a que la persona vulgui abandonar la partida. Un dels sentiments més odiosos per las persones és el sentiment de culpabilitat que t'enrosca en un pou”. L'actriu va més enllà: “El curiós es que Fedra té culpa i ni tan sols ha actuat, les consultes del psiquiatres estan plenes d'això. El desig és inconscient, avui al gent va al psiquiatre i abans Racine feia els versos i s'ho treia de sobre”, diu entre riures.

L'obra clàssica, explica Belbel, constitueix una lluita entre “la deessa de la guerra [que] ha posseït a Hipòlit i la deessa de l'amor” que embogeix a Fedra. No obstant, un altre dels temes del text és la política humana, ja que no es pot oblidar que els protagonistes són els grans nobles de l'antiga Grècia. Resulta curiós que aquesta només sigui mencionada pels servents. “Els criats estan preocupats de la part política, de l'encaix social. Els amos estan preocupats per la part personal, les histories del cor”, explica Belbel.

Precisament un d'aquests criats és Enona, un personatge creat per Racine que resulta determinant per a la història i que en aquesta ocasió interpreta Sampietro. “A *Fedra* Racine li treu la capacitat de fer, és com una passió. Enona és l'instigador de l'acció”, explica Belbel. De fet, el director defensa rotundament l'alt protagonisme de tots els personatges. “És un obra realment coral, té un protagonisme en Fedra però s'equivoquen els que la munten amb una gran actriu i set comparses. Tots son pilars.” Vilarasau menciona aquí el paper de Teràmenes – Bonacolocha- qui té el monòleg més llarg de tota l'obra.

Versos de 14 síl·labes

La principal dificultat del text és que està escrit, traduït i interpretat en versos alexandrins, i Belbel ha trobat imprescindible conservar aquesta característica. Com a traductor i director del mateix, Belbel ha necessitat “trobar un equilibri entre l'emoció i la dicció”. Reconeix que ha treballat donant molt valor “a les paraules, a la sintaxi i a que fossin entenedores”, respectant la voluntat de l'autor de fer una obra pensada per a arribar fàcilment al públic i on la paraula és el principal motor.

“A Catalunya no hi ha una escola que ens hagi ajudat a fer una versificació”, diu Belbel, “i això és un inconvenient, però també un avantatge”. El director apunta que gràcies a aquesta poca preparació dels actors han aconseguit trobar la seva pròpia manera de dir el vers. “Hem hagut de buscar una pulsio”, afirma apassionadament Belbel. “El vers de Racine és com un vers bategant. Quan enganxen el to es com si sortís el cor per la boca. Les paraules, quan es van dient, generen un sentiment, una paraula física. La paraula es materialitza”.

“El treball de la paraula ha estat magníficament tractat pel Sergi”, explica Vilarasau, que no havia treballat mai en vers, cedint el mèrit al seu director. L'actriu afirma que quan fa un text amb prosa treballa la paraula a partir del sentiment, però que en aquesta ocasió ho ha hagut de fer a la inversa. Tot i això, “la paraula ha d'arribar neta però no estem recitant. És una obra de teatre i les emocions van al límit”, aclareix. “Ha estat un treball diferent, no ha estat fàcil, estem tots des del mes d'agost 'matxacant' perquè fins que no el tens molt assumit no pots deixar de pensar-hi”. Tot i així, “un cop ho tens assimilat, [l'obra] és immensa, i la bellesa que resulta és diferent a tot el que he fet fins ara.”

Posada en escena

L'obra és un exemple de teatre de text on tot l'aspecte visual ve donat a través del diàleg. Segons afirma el director, "l'entén tan un vident com un invident". En tota la seva extensió només hi ha una acotació –"Fedra s'asseu"– i això ocasiona que no hi hagi escenografia marcada o, com diu Belbel, "l'espai és la paraula". En la seva versió, el director ha optat per situar l'acció en un paratge àrid i amb sol, metàfora del "desig ardent" que empresona a Fedra.

El director també avança que "el moviment és complex amb un terreny que no es recte, amb aigua, amb pedres...". Tot i així, afirma que no ha buscat l'estatisme. "Hi ha una pulsio en la gestualitat, en les mirades, en el tocar-se, en l'acostar-se...". Explica també que han convertit la platea en el palau i que l'escenari és la sortida del mateix, traslladant l'acció a l'exterior.

L'origen del projecte

El director artístic del Romea **Borja Sitjà** explica que el projecte es va iniciar per una voluntat seva de treballar amb Vilarasau. L'actriu havia rellegit *Fedra* a arrel de [Barcelona](#), on el seu personatge recitava un monòleg del clàssic. Vilarasau va parlar de l'obra a Belbel, amb qui estava treballant a *Els dies feliços*, i ell es va mostrar fascinat pel projecte.

Belbel ja havia traduït i dirigit *Fedra* quan tenia 22 anys a l'Aula de Teatre de la UAB, on ell estudiava filologia francesa. En aquella ocasió, la seva inexperta direcció va comptar amb Laura Conejero com a Enona, qui llavors estudiava periodisme. Des d'aquell moment, Belbel afirma tenir a *Fedra* com una de les seves obres predilectes, per la qual cosa ha estat encantat de tornar a muntar-la.

Per aquesta ocasió Belbel explica que ha tornat a fer la traducció en un procés de sis mesos de treball diari. Afirma també que en la nova versió només hi ha un sol vers traduït de la mateixa manera, cosa que mostra l'evolució i l'aprenentatge pels que ha passat el director als llarg dels anys. Vilarasau defensa el text: "És una bona traducció perquè arriba de seguida, és tot tan gran i tan senzill com el sentiment en estat pur".

La defensa dels clàssics

Belbel explica que el que caracteritza a Racine "és la màgia de la polisèmia". Ell utilitza en els seus textos el mínim de vocabulari possible, però ho fa de manera que cada paraula té múltiples significats segons el context. "No te un lèxic molt ampli, perquè la seva intenció era arribar. [...] Tot el vocabulari es simple, directe i poètic, a vegades per la unió de les paraules, no per les paraules en si". Per a Vilarasau, l'obra s'ha de veure per "escoltar aquesta riquesa i com es conjuguen [les paraules] unes amb altres. Ni que sigui només per sentir-ho ja val la pena".

No obstant, a ningú se li escapa que es tracta d'un clàssic en vers. Davant de l'obligada pregunta sobre la rendibilitat d'una obra d'aquest tipus, Sitjà es mostra taxatiu. "Jo crec que és una obligació d'aquest teatre, jo ho assumeixo així, de tant en tant fer una obra així. Crec que el repertori universal s'ha de mantenir. Crec que es necessari, que de tant en tant s'han de fer aquestes coses i crec que a Barcelona es fa poc."

Belbel coincideix amb Sitjà: "El teatre clàssic hauria de ser un referent a la cartellera cada temporada". Opina que "pots fer una lectura contemporània amb els textos que hem vist 25 vegades", però que un text més desconegut com *Fedra* no ha de patir aquestes modificacions. "No he volgut introduir elements de proximitat en el temps i l'espai justament per alliberar-te de buscar aquest lligam amb el temps i l'espai", afirma. El text "és universal" ja que "tracta d'un sentiment que tots vivim: la pulsio eròtica. El dia que s'acabi la pulsio eròtica ens acabarem nosaltres, i mentre no s'acabi l'obra seguirà sent actual". Tot i això, el director matisa que "has de venir amb la predisposició d'empassar-t'ho".